

Deel 3

Studies in Openbaring

Het beest uit de zee

An aerial photograph showing dark, jagged rocks protruding from the sea. White, frothy waves are crashing against the rocks, creating a stark contrast with the dark water and rocks. The perspective is from directly above, looking down at the scene.

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

Inleiding

De structuur van Openbaring is als volgt.

A	1	Inleiding
B	2, 3	De mensen op de aarde
C	d 4, 5	In de hemel (de troon, het boek en het Lam)
	e 6:1-7:8	Op de aarde (de zes zegels en de 144000)
	d 7:9-8:6	In de hemel (de grote menigte en het zevende zegel)
	e 8:7-11:14	Op de aarde (de zes bazuinen)
	d 11:15-19	In de hemel (de zevende bazuin)
	e 11:19	Op de aarde (aardbeving en grote hagel)
	d 12:1-12	In de hemel (de vrouw, het kind en de draak)
	e 12:13-13:18	Op de aarde (de draak en de twee beesten)
	d 14:1-5	In de hemel (Het Lam en de 144000)
	e 14:6-20	Op de aarde (De zes engelen)
	d 15:1-8	In de hemel (De zeven engelen met hun fiolen)
	e 16:1-18:24	Op de aarde (De zeven fiolen)
	d 19:1-16	In de hemel (De bruiloft van het Lam)
	e 19:17-20:15	Op de aarde (De vijf laatste oordelen)
B	21:1-22:5	De mensen op de nieuwe aarde
A	22:6-21	Slot

Het middelste gedeelte wat ik vet heb weergegeven, is het centrale deel. Dat deel bevat ook meteen de dingen die absoluut essentieel zijn voor een goed begrip van dit Bijbelboek.

In deze inleiding geef ik in eigen woorden de inhoud van deze twee hoofdstukken weer. Daarna zal ik me zoveel mogelijk beperken tot de betekenis van het beest dat Johannes uit de zee zag opkomen.

Eerst lezen we van twee tekenen die Johannes zag in de hemel.

Het eerste teken (Opb. 12:1, 2)

Het eerste teken dat Johannes zag was een hoogzwangere vrouw. Deze vrouw was bekleed met de zon. Onder haar voeten was de maan en op haar hoofd had ze een kroon van twaalf sterren. Ze schreeuwde het uit omdat ze in barensnood was. Haar eerste weeën waren gekomen.

Het tweede teken (Opb. 12:3, 4)

Het tweede teken dat Johannes zag, was een grote vuurrode draak. Deze draak had zeven koppen en tien hoornen. Ik denk dat we het zo moeten voorstellen dat er drie koppen waren die twee hoornen hadden. Op die koppen stonden zeven diademen. Met zijn staart zwiepte hij het derde deel van de sterren uit de hemel en wierp ze op de aarde.

De draak vertoonde een en al vijandschap tegen de vrouw en voornamelijk tegen het kind dat zij op het punt stond te baren. Hij stond klaar om het, zodra het geboren was, te verslinden.

Het kind en de vrouw (Opb. 12:5, 6)

Het kind dat door de vrouw gebaard werd, is een zoon.¹ Van dat kind wordt gezegd dat het zal hoeden met een ijzeren staf. Onmiddellijk na zijn geboorte werd het weggerukt naar God en Zijn troon. De vrouw vluchtte vervolgens de woestijn in naar een plaats die God voor haar bereid had. Daar werd ze twaalfhonderdzesig dagen onderhouden.

De strijd van Michaël (Opb. 12:7-10)

Toen zag Johannes oorlog in de hemel. Die oorlog werd door Michaël, de aartsengel, begonnen en hij en zijn engelen streden tegen de draak. De draak en zijn engelen streden ook en zij worden uit de hemel geworpen. Dat staat er vier keer:

¹ Ik schrijf 'kind' en 'zoon' bewust met een kleine letter. Als ik ze met een hoofdletter zou schrijven, zou ik er al direct een uitleg aan geven. We hebben hier te maken met tekenen. Laten we niet al te overhaast zijn met daar een uitleg aan te geven.

Hun plaats werd in de hemel niet meer gevonden.

De grote draak werd neergeworpen.

Hij werd neergeworpen op de aarde² en zijn engelen werden met hem neergeworpen.

De aanklager van onze broeders is neergeworpen.

Blijdschap in de hemelen, maar wee de aarde (Opb. 12:11-18)

Het feit dat de draak uit de hemel is gestoten betekent grote vreugde in de hemel, omdat de zaligheid, de kracht en het koninkrijk van God en Zijn Christus zijn gekomen.

De draak wordt genoemd de 'aanklager van onze broeders'. Hij zag dat hij nog maar een kleine tijd had en in die tijd bond hij de strijd aan met de vrouw en de overigen van haar nageslacht. Dat zijn degenen die de geboden van God in acht nemen en het getuigenis van Jezus Christus hebben.

De vrouw werd op wonderbaarlijke wijze gered. Dat leek de boosheid van de draak alleen nog maar groter te maken, waardoor zijn vervolging van de kinderen van de vrouw des te heftiger werd.

Het eerste beest uit de zee (Opb. 13:1,2)

Het eerste beest, dat Johannes uit de zee op zag komen toen hij op het zand van de zee stond, zag eruit als de draak die eerder is beschreven, met als enige verschil het aantal diademen. Het had zeven koppen met tien horens. Op elk van deze horens waren diademen, tien dus in totaal. Op zijn koppen stond een godslasterlijke naam.

Het beest zag er afzichtelijk uit, als een panter met poten van een beer en de muil van een leeuw.

De kracht, de troon en de macht van het eerste beest (Opb. 13:2)

We hoeven ons niet af te vragen vanwaar de inspiratie van dit beest kwam. De draak gaf hem zijn kracht, zijn troon en zijn grote macht.

Een wonderlijk bewijs van zijn bovennatuurlijke kracht is het feit dat een van zijn koppen als dodelijk gewond was, maar dat die wond genas.

² 'Aarde' mogen we ook vertalen met 'land'.

De aanbidding van het eerste beest (Opb. 13:4, 8, 12)

Zij van wie hun namen niet geschreven staan in het boek des levens van het Lam aanbaden het beest. Zij gingen vol verwondering het beest achterna vanwege de genezing van de dodelijke wond. Zij aanbaden ook de draak die het beest macht gegeven had.

Godslastering door het eerste beest (Opb. 13:1, 5, 6)

De koppen van het beest hadden een godslasterlijke naam. Dat niet alleen, het beest kraamde ook lasterlijke taal uit. Het kreeg tweeënveertig maanden de macht om dat te doen.

Oorlog van het eerste beest tegen de heiligen (Opb. 13:7)

Het beest werd niet alleen macht gegeven om God te lasteren, hij kreeg ook de gelegenheid om met Gods volk de krijg aan te binden en de heiligen te overwinnen.

Het tweede beest uit de aarde (Opb. 13:11-14)

Het eerste beest kreeg een handlanger. Het tweede beest kwam uit de aarde op. Dit beest was wel heel bedrieglijk. Het had twee horens als van het Lam, maar intussen sprak het als de draak. Ook dit beest kreeg heel veel macht en maakte dat iedereen het eerste beest van wie de dodelijke wond genezen was begon te aanbidden.

Het deed grote en bedrieglijke tekenen om degenen die op de aarde (of in het land) wonen, te misleiden.

Het beeld (Opb. 13:15-17)

Het tweede beest zei tegen degenen die in het land wonen een beeld te maken voor het eerste beest. Het tweede beest werd vervolgens gegeven om het beeld een geest te geven, zo zelfs dat het beeld kon spreken. Het zou ook maken dat allen die het beeld niet zouden aanbidden gedood zouden worden. Iedereen kreeg een merkteken op hun rechterhand of op hun voorhoofd. Zonder dat merkteken was leven in die tijd praktisch uitgesloten, omdat men dan niet kon kopen of verkopen.

Het getal van het tweede beest

Het teken aan voorhoofd of rechterhand lijkt iets te maken te hebben met het getal van het tweede beest. Voor hen die verstand hebben is dit getal na te rekenen.

Samengevat

In de hoofdstukken 12 en 13 hebben we dus de volgende personages.

1. De vrouw in barednsnood (een teken).
Ze wordt vervolgd door de draak.
2. De draak (een teken).
3. Het kind dat gebaard wordt en weggerukt wordt naar Gods troon.
4. Michaël en zijn engelen; zij voeren krijg tegen de draak en werpen hem uit de hemel.
5. Het overige nageslacht van de vrouw; de heiligen.
6. Het eerste beest dat uit de zee opkomt en zijn kracht van de draak ontvangt
7. Het tweede beest dat ten dienste staat van het eerste beest. Het ziet eruit als het Lam, maar spreekt als de draak.
8. Het beeld van het beest.
9. Het getal van het beest.

Hoofdstuk 2

Dat was en niet is

We zullen nu eerst proberen zoveel mogelijk informatie te verzamelen over het eerste beest.

De plaats waar hij vandaan komt

Allereerst wordt er van het beest gezegd dat het uit de zee opkomt. Johannes schrijft immers:

‘ik zag uit de zee een beest opkomen’ (Opb. 13:1).

Dat is niet alles wat we over zijn afkomst te weten kunnen komen. In Openbaring 11 is er sprake van de bediening van de twee getuigen van God. Voor een bepaalde tijd wordt het hun gegeven in de grote stad te profeteren, die in geestelijke zin Sodom en Egypte genoemd wordt. Hun getuigenis is in die dagen overduidelijk niet populair, maar er is niemand die hen kwaad kan doen, totdat zij hun getuigenis voleindigd zullen hebben (Opb. 11:3-7).

*‘En wanneer zij hun getuigenis volbracht hebben, zal het beest dat **uit de afgrond** opkomt, oorlog met hen voeren en het zal hen overwinnen en hen doden.’* (Opb. 11:7).

Dat dit hetzelfde beest is dat Johannes uit de zee ziet opkomen blijkt uit een later gedeelte van Openbaring. In hoofdstuk 17 ziet hij opnieuw het beest. Hij beschrijft het weer als een beest, dat vol van godslasterlijke namen was, met zeven koppen en tien horens (Opb. 17:3, 7; Opb 13:1). Ditmaal ziet hij dat er een vrouw op zit. Als Johannes zich over dit gezicht verwondert, legt de engel het hem uit.

*‘Het beest dat u gezien hebt, was en is niet; en het zal opkomen **uit de afgrond** en naar het verderf gaan.’* (Opb. 17:8).

Dat dit beest 'was en is niet' blijkt hele belangrijke informatie, want de engel herhaalt dit nog een paar keer.

*'En zij die op de aarde wonen³, van wie niet vanaf de grondlegging van de wereld de naam geschreven staat in het boek des levens, zullen zich verwonderen als zij het beest zien, **dat was en niet is, hoewel het er toch is.**' (Opb. 17:8).*

*'En het beest **dat was en niet is**, is ook zelf de achtste. En hij is uit de zeven, en gaat naar het verderf.'* (Opb. 17:11).

De verwondering van degenen die in het land wonen zien we ook bij de eerste beschrijving van het beest en daar heeft het te maken met de genezing van een van zijn koppen van een dodelijke wond.

*'En ik zag een van zijn koppen als **dodelijk gewond**, maar **zijn dodelijke wond werd genezen**. En de hele aarde ging het beest met verwondering achterna.'* (Opb. 13:3).

Dit is een net zo belangrijk gegeven als de uitdrukking 'dat was en niet is' in hoofdstuk 17, want ook dit wordt tweemaal herhaald. 'Was en niet is' heeft te maken met de dodelijke wond van het beest.

*'En het oefent al de macht van het eerste beest voor zijn ogen uit, en het maakt dat de aarde en zij die er wonen het eerste beest aanbidden, **waarvan de dodelijke wond genezen was.**'* (Opb. 13:12).

*'En het zegt tegen hen die op de aarde wonen,³ dat zij een beeld moeten maken voor het beest dat **de wond van het zwaard had en weer levend werd.**'* (Opb. 13:14).

³ Degenen die in het land wonen

Dit is een verwijzing naar een opwekking uit de dood. Het beest had een wond van het zwaard gehad en het leefde. Dat maakt ook de verwondering van de inwoners van het land uit.

De afgrond

Dit verklaart wellicht ook zijn komst uit de afgrond. Het Griekse woord voor afgrond is *abussos*. In Openbaring is dit kennelijk een plaats die geopend en afgesloten kan worden. Toen de vijfde engel de bazuin blies, zag Johannes een ster uit de hemel op de aarde gevallen die de sleutel van de put van de afgrond kreeg. Behalve het beest kwamen er ook sprinkhanen en schorpioenen uit deze put die de macht kregen om degenen die het zegel van God niet aan hun voorhoofd hadden te pijnigen.

Aan het eind van de Openbaring wordt de put ook weer afgesloten. Dan is het de draak, de oude slang⁴ die daarin wordt geworpen.

*‘En ik zag een engel neerdalen uit de hemel met de sleutel van de **afgrond** en een grote ketting in zijn hand. En hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en bond hem voor duizend jaar, en wierp hem in de **afgrond**, en sloot hem daarin op en verzegelde die boven hem, opdat hij de volken niet meer zou misleiden, totdat de duizend jaar tot een einde gekomen zouden zijn. En daarna moet hij een korte tijd worden losgelaten.’ (Opb. 20:1-3).*

De *abussos* is dus een plaats die afgesloten en verzegeld kan worden en daarna ook weer geopend kan worden. Het is de plaats waar het eerste beest en de sprinkhanen en schorpioenen vandaan komen en waarin de draak voor duizend jaar wordt opgesloten. Dit laatste gebeurt in de tijd dat degenen die het beest overwonnen hadden, door trouw te blijven aan het getuigenis van Jezus en het Woord van God (Opb. 20:4), met Christus als koningen heersen.

⁴ Dezelfde dus als in Openbaring 12:9

Een put openen en afsluiten? Een ketting en een sleutel? Moeten we dit allemaal 'letterlijk' verstaan? Zijn dit niet allemaal symbolen?

'Letterlijk.' Wat bedoel je met dat woord? Het gaat hier misschien niet om een engel met een grote sleutel en een rammelende, metalen ketting, zoals bij een cipier uit een middeleeuwse gevangenis. Dat staat hier ook niet.

Als we het tegenwoordig over een sleutel hebben, hangt het er maar net vanaf met wie je praat en waarover je praat, wat er onder een sleutel wordt verstaan. Er zijn bijvoorbeeld ook digitale sleutels, bestaande uit de getallen 0 en 1, om daarmee een boodschap te versleutelen, dat is zo te bewerken dat hij voor niemand meer leesbaar is.

Ons wordt een engel voorgesteld met een sleutel en een ketting. Met die sleutel en die ketting wordt er iets afgesloten. Zo wordt het ons voorgesteld en zo moeten we het ons ook voorstellen. Of het om een zichtbare sleutel en ketting gaat, weet ik niet. Dat hoeven we ook niet te weten. Je moet bedenken dat Johannes geen sprookjes zag, maar machtige werkelijkheden. Er werden hem dingen getoond, die spoedig moesten geschieden. Als we lezen van een engel die de draak duizend jaren gaat opsluiten in de *abussos* en daarbij een sleutel en een ketting gebruikt, dan mogen, nee, moeten we dit inderdaad letterlijk lezen. Voor de dan levende mensen, zij die het meemaken, zullen het misschien of zelfs waarschijnlijk geen zichtbare dingen zijn; maar dat betekent toch niet dat het niet 'letterlijk' kan zijn?

Met dit soort gezichten maakte God geestelijke werkelijkheden zichtbaar voor Johannes en die heeft hij opgeschreven. Dat betekent dus niet dat we er allerlei andere betekenissen aan moeten gaan geven. Dat is niet alleen fout; we winnen er ook echt niets mee. Het geeft ons geen enkel voordeel in het verstaan van de Bijbel, Gods Woord.

Het eerste beest komt dus uit de zee en uit de afgrond. De *abussos* en de zee en de wateren daarvan worden al vroeg in de Bijbel met elkaar geassocieerd. Direct na de val van satan en de verwoesting van de eerste schepping lezen we.

‘De aarde nu was woest en leeg, en duisternis lag over de watervloed⁵; en de Geest van God zweefde boven het water.’

‘Watervloed’ is de vertaling van *tehoom*. De Septuagint heeft daar *abussos*. De wateren worden op dag drie samengetrokken tot wat God ‘zeeën’ noemt.

Een verder onderzoek naar het verband tussen *tehoom* of *abussos* en de zee voert te ver voor het onderhavige onderwerp in dit boekje. Toch wil ik, in verband met ons onderwerp, nog een suggestie doen.

De Gadareense bezetene

In Lukas 8 wordt de *abussos* in verband gebracht met het meer van Gennesaret bij de genezing van de man die bezeten was door demonen.

*‘Jezus vroeg hem: Wat is uw naam? Hij zei Legio; want er waren veel demonen in hem gegaan. En zij smeekten Hem dat Hij hun niet zou bevelen in de **afgrond**⁶ te gaan. En er was daar een grote kudde varkens aan het weiden op de berg. Zij smeekten Hem dat Hij hun zou toestaan daarin te gaan. En Hij stond hun toe. En de demonen gingen uit de man weg en gingen in de varkens; en de kudde stortte van de steilte af **het meer in**, en verdronk.’* (Luk. 8:30-31).

Het meer van Gennesaret wordt ook **de zee** van Tiberias genoemd (Joh. 6:1; 21:1).

⁵ Om voor mij niet duidelijke redenen vertaalt de HSV het Hebreeuwse woord *tehoom* hier niet met ‘afgrond’, zoals de SV, maar met ‘watervloed’.

⁶ *abussos*

Toen de bezetene de Heere Jezus aan zag komen schreeuwden de demonen in hem:

‘Wat heb ik met U te maken, Jezus, Zoon van de Allerhoogste God? Ik bid U dat U mij niet pijnigt.’ (Luk. 8:38).

In Mattheüs wordt de vraag als volgt beschreven.

‘Jezus, Zoon van God, wat hebben wij met U te maken? Bent U hier gekomen om ons te pijnigen vóór de tijd?’ (Mat. 8:28).

De demonen vroegen om niet in de *abussos* geworpen te worden. Dat lijkt, op grond van deze teksten, hun plaats van pijniging te worden. In plaats daarvan worden zij in de zee gestort, nadat zij in de varkens waren gevaren.

De *abussos* en de zee van Tiberias worden hier wel heel duidelijk met elkaar geassocieerd. Het was daar en op dat moment mogelijk dat de Heere de demonen de *abussos* in zou sturen om daarin gepijnigd te worden. In plaats daarvan stortten zij in een kudde varkens van een steilte af, het meer van Gennesaret in.

Openbaring heeft alles met Israël en Jeruzalem te maken. Daar hebben we al uitvoerig bij stilgestaan.⁷ Hebben we binnen die context ‘de zee’ in Openbaring 13:1 gelokaliseerd als de zee van Tiberias?

Over het antwoord op die vraag kan ik natuurlijk niet al te stellig zijn, maar het lijkt in elk geval goed om die optie open te houden.

⁷ Zie ‘De dag des Heeren’ en ‘Die op de aarde wonen’

Hoofdstuk 3

Drieënhalf jaar en het heilige volk

Om het Bijbelboek Openbaring te begrijpen is het ook altijd goed om Daniël er parallel mee te lezen. Er zijn veel overeenkomsten. Het ene boek sluit aan bij het andere. Daniël krijgt de opdracht om de woorden geheim te houden en het boek te verzegelen (Dan. 12:6). Openbaring wordt voor een groot deel gevuld met het openen van een verzegeld boek.

Ook het eerste beest komt voor in Daniël. Daar kom ik in het volgende hoofdstuk wat uitgebreider op terug. In dit hoofdstuk wil ik je wat overeenkomsten tussen Openbaring en Daniël laten zien en daar wat belangrijke conclusies uit trekken.

Daniël was zeer onder de indruk van alle gezichten die hij had gezien en opschreven. Aan het eind van zijn boek stelt hij twee vragen.

‘Hoelang duurt het nog voordat er een einde komt aan deze wonderlijke dingen?’ (Dan. 12:6).

‘Mijn Heere, wat zal het einde zijn?’ (Dan. 12:8).

Op de tweede vraag kreeg Daniël niet het antwoord dat hij waarschijnlijk gehoopt had en zeker niet begrepen zal hebben. De woorden waren geheim en verzegeld tot de tijd van het einde.

‘Toen zei Hij: Ga heen, Daniël, want deze woorden blijven geheim en verzegeld tot de tijd van het einde.’ (Dan. 12:9).

En opnieuw:

‘Maar u, ga heen tot het einde, want u zult rusten, en u zult opstaan in uw bestemming, aan het einde van de dagen.’ (Dan. 12:13).

De dingen waar Daniël naar vroeg zouden zeker niet plaatsvinden tijdens zijn leven. Hij moest heengaan en gaan rusten. ‘Het einde’ waar hij naar vroeg zou er voorlopig nog niet zijn. Voor degenen die dan leven komt er wel een aanwijzing en we kunnen die naast de Openbaring leggen.

‘Velen zullen gereinigd, zuiver wit gemaakt en gelouterd worden. De goddelozen echter zullen goddeloos handelen en geen enkele van de goddelozen zal het begrijpen, maar de verstandigen zullen het begrijpen. Van de tijd dat het steeds terugkerende offer weggenomen zal worden en de verwoestende gruwel opgesteld zijn, zijn het duizend tweehonderdnegentig dagen. Welzalig is hij die blijft verwachten en duizend driehonderdvijfendertig dagen bereikt.’ (Dan. 12:10-12).

Daniël spreekt een aantal keren van deze verwoestende gruwel.⁸ De Heere Jezus verwijst expliciet naar deze ‘gruwel van de verwoesting’ als Hij begint te vertellen over de dagen van de grote verdrukking.

‘Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats – laat hij die dit leest daarop letten! – laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen. (Mat. 24:16).

Zij die het lezen moeten erop letten! Vanaf die tijd kunnen ze de dagen tellen te midden van veel vervolging en verdrukking. Twaalfhonderdnegentig en dertienhonderdvijfendertig dagen. Wat die aantallen betekenen weet ik niet, maar er is geen enkele reden om hier iets anders te lezen dan dagen. Binnen dit tijdsbestek zullen de ernstige ontwikkelingen voorafgaand aan de wederkomst van de Heere zich afspelen.

Dat blijkt ook uit het antwoord op de eerste vraag van Daniël, ‘hoelang?’

⁸ Daniël 9:27; 11:31; 12:11

‘Toen hoorde ik de Man gekleed in linnen, Die zich boven het water van de rivier bevond, en Hij hief Zijn rechter- en Zijn linkerhand op naar de hemel en zwoer bij Hem Die eeuwig leeft: Na een vastgestelde tijd, vastgestelde tijden en een helft, wanneer Hij er een einde aan gemaakt zal hebben om de macht⁹ van het heilige volk stuk te slaan, zal er aan al deze dingen een einde komen.’ (Dan. 12:7).

Hierin vinden we op zijn minst twee schakels naar Openbaring en dat zijn er ook twee die te maken hebben met ons onderwerp, het beest dat uit de zee opkomt.

Ik zeg eerst iets over de vastgestelde tijd, vastgestelde tijden en een helft, daarna iets over het slaan of verstrooien (SV) van de hand van het heilige volk.

Tijd, tijden en een helft

Het verstrooien van de hand van het heilige volk duurt een vastgestelde tijd, vastgestelde tijden en een helft. Wat is de betekenis van deze uitdrukking?

Een vergelijkbare uitdrukking vinden we in Daniël 7:25 en de context is daar precies hetzelfde als in Daniël 12:7.

*‘Woorden tegen de Allerhoogste zal hij spreken, de heiligen van de Allerhoogste zal hij te gronde richten. Hij zal erop uit zijn bepaalde tijden en de wet te veranderen, en zij zullen in zijn hand worden overgegeven voor **een tijd, tijden en een halve tijd.**’ (Dan. 7:25).*

Er gaat dus een vervolging, volgens deze profetieën van Daniël, plaatsvinden van de ‘heiligen van de Allerhoogste’ of ‘het heilige volk’. Wie de ‘hij’ in deze profetie is laten we nog even in het midden. Ook

⁹ hand

over wie het hier gaat, zal ik straks bespreken. Wat we hier wel zien is dat het 'een tijd, tijden en een halve tijd' zal duren. Wat is de betekenis van deze uitdrukking?

In Openbaring zien we ook een dergelijke tijdsaanduiding.

*'En aan de vrouw werden twee vleugels van een grote arend gegeven, opdat zij naar de woestijn zou vliegen, naar haar plaats, waar zij gevoed wordt, **een tijd en tijden en een halve tijd**, buiten het gezicht van de slang.'* (Opb 12:14).

Omdat de vrouw ontsnapt aan de vervolging van de slang, zocht hij het nageslacht van de vrouw als slachtoffer.

'En de draak werd boos op de vrouw, en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar nageslacht, die de geboden van God in acht nemen en het getuigenis van Jezus Christus hebben.' (Opb. 12:16).

Als deze tijd, tijden en een halve tijd parallel lopen met die van Daniël, dan zien we hoe 'het heilige volk' (Dan. 12:7), 'de heiligen van de Allerhoogste' (Dan. 7:25) en 'de overigen van haar nageslacht', dus het nageslacht van de vrouw, ook dezelfde zijn. Zij zijn het die in die dagen de geboden van God bewaren en het getuigenis van Jezus Christus hebben.

De tijd, tijden en een halve tijd dat de vrouw in de woestijn wonderlijk wordt onderhouden, wordt in Openbaring 12:6 omschreven als 'twaalfhonderdzesig dagen'.

*'En de vrouw vluchtte naar de woestijn, waar zij een plaats had, die door God voor haar gereedgemaakt was, opdat men haar daar zou voeden **twaalfhonderdzesig dagen**.'* (Opb. 12:6).

Als we rekenen met jaren van driehonderdzesig dagen, dan zijn dit drieënhalf jaar: een jaar, twee jaren en een half jaar, een tijd en tijden en een halve tijd.

Deze twaalfhonderdzesig dagen is de tijd dat de draak op de aarde is geworpen en weet dat hij maar weinig tijd heeft (Opb. 12:12). Is dat de drieënhalf jaar?

Nadat de draak op de aarde is geworpen zagen we ook de verschijning van het beest uit de zee. Dit beest ontving zijn kracht van de draak en het lijkt erop dat de draak zijn macht uitoefende en zijn woede botvierde door middel van dit beest.

‘En het beest werd macht gegeven om oorlog te voeren tegen de heiligen en om hen te overwinnen, en hem werd macht gegeven over elke stam, taal en volk.’ (Opb. 13:7).

Hier zien we ‘de heiligen’ weer terug, de heiligen van de Allerhoogste (Dan. 7:25), ‘het heilige volk’ (Dan 12:7), ‘de overigen van haar nageslacht’ (Opb. 12:17). Dit beest lastert God tweeënveertig maanden.

*‘En het werd een mond gegeven om grote woorden en godslasteringen te spreken, en het werd macht gegeven om dit **tweeënveertig maanden** lang te doen. En het opende zijn mond om God te lasteren, om Zijn Naam te lasteren en Zijn tent¹⁰ en hen die in de hemel wonen.’ (Opb. 13:5, 6).*

De context wijst het helemaal uit dat deze tweeënveertig maanden de tijd is van zijn oorlog tegen de heiligen. Dat zijn dan ‘tijd en tijden en een halve tijd’, ‘twaalfhonderdzesig dagen’; want ook dit is drieënhalf jaar.¹¹

¹⁰ Dat is Zijn tabernakel.

¹¹ Drie keer twaalf maanden en zes maanden maakt samen tweeënveertig maanden.

Dezelfde tijd wordt gegeven voor het vertreden van de tempel door de heidenen en het optreden van de twee getuigen in de heilige stad.

Toen Johannes de opdracht werd gegeven om de tempel van God te meten, moest hij de voorhof daarvan buiten beschouwing laten, met de volgende reden:

*‘En zij zullen de heilige stad vertrappen, **tweeënveertig maanden lang.**’* (Opb. 11:2).

Drieënhalf jaar. Die periode zien we ook bij het profeteren van de twee getuigen.

*‘En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven, en zij zullen, in rouwkleding gekleed, **twaaalfhonderd zestig dagen lang profeteren.**’* (Opb. 11:3).

Hier hebben we weer drieënhalf jaar.

Dat deze drieënhalf jaar in elk geval voor een deel gelijktijdig zijn met de tijd van het beest dat uit de zee en uit de afgrond opkomt, bewijst ons vers 7 van dit hoofdstuk; we zien dat de twee getuigen hun levenseinde vinden door toedoen van dit beest.

‘En wanneer zij hun getuigenis volbracht hebben, zal het beest dat uit de afgrond opkomt, oorlog met hen voeren en het zal hen overwinnen en doden.’ (Opb. 11:7).

In dit hoofdstuk komt het getal drieënhalf opmerkelijk genoeg nog twee keer voor. De dode lichamen van de twee getuigen zullen drieënhalve dag blijven liggen op de straat

‘van de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd.’ (Opb. 11:8).

Dit is dus Jeruzalem. Deze stad is het decor voor al deze gebeurtenissen. Drieënhalf dag (Opb. 11:9, 11) duurt hun dood. Daarna worden zij tot leven gebracht en in de hemel opgenomen. Drieënhalf dag; is dat volgens het principe een dag voor een jaar? (Ez. 4:6). Dat zal voor de gelovigen van die dagen een extra bewijs zijn, dat zij de dagen tot aan de komst van de Heere kunnen tellen en erop kunnen bouwen dat die afschuwelijke periode onder het beest niet langer zal duren dan twaalfhonderd zestig dagen, tweeënveertig maanden, drieënhalf jaar.

Nu nog een korte aanvulling op deze drieënhalf jaar. Drieënhalf is de helft van zeven. In antwoord op zijn gebed krijgt Daniël de profetie over de zeventig weken (Dan. 9:24-27). Dat het hier gaat over zevens¹² van jaren blijkt uit de context, maar ook dat Daniël het direct daarna expliciet onderscheid van ‘weken der dagen’ (Dan. 10:2,3 SV).¹³

Op de helft van de laatste week, dus van de zeventigste week, zal er iets cruciaals gebeuren. In die periode zien we ook de verwoestende gruwel weer terug. Ook de zeventigste week van deze profetie van zeventig weken wijst ons naar de Openbaring.

*‘Hij zal voor velen het verbond versterken, één week lang. **Halverwege de week** zal Hij het slachtoffer en het graanoffer doen ophouden. Over de **gruwelijke vleugel** zal **een verwoester** zijn, zelfs **tot aan de voleinding**, die, vast besloten, uitgegoten zal worden over de verwoeste.’* (Dan 9:27).

‘Laat hij die het leest, daarop letten’. (Mat. 24:15).

¹² Zeven is het Hebreeuws voor ‘week’. Dit hoeft niet noodzakelijk een periode van zeven dagen te zijn.

¹³ De vertalers van de HSV hebben kennelijk niet gezien dat het Daniël hier om het onderscheid van weken van jaren en weken van dagen gaat. Helaas vertalen ze hier dus, misschien in navolging van de KJV, ‘volle weken’, maar dat is helemaal niet wat er staat. ‘Weken van dagen’ is de juiste vertaling in Daniël 10:2 en 3 en die worden onderscheiden van weken van jaren in hoofdstuk 9.

Het heilige volk

In Daniël 12:7 zagen we dat in deze drieënhalf jaar een vervolging van het 'heilige volk' plaats vindt. God Zelf zal daar een einde aan maken.

'Na een vastgestelde tijd, vastgestelde tijden en een helft, wanneer Hij er een einde aan gemaakt zal hebben om de macht van het heilige volk stuk te slaan, zal er aan al deze dingen een einde komen.' (Dan. 12:7).

Wat is dit heilige volk? Over welk volk gaat dit? Wat zijn dit voor mensen? In Openbaring worden zij 'de heiligen' genoemd. Het beest voert oorlog tegen 'de heiligen' (Opb. 13:7).

Een studie over het 'heilige volk' is in zichzelf een boekje waard. Ik volsta hier met wat Bijbelteksten met een aantal korte opmerkingen.

Toen God het volk uit Egypte had uitgeleid en Hij op het punt stond met hen in een verbond te treden zei Hij:

*'U hebt zelf gezien wat Ik met de Egyptenaren gedaan heb en hoe Ik u op arendsvleugels gedragen en u bij Mij gebracht heb. Nu dan, als u nauwgezet Mijn stem gehoorzaamt en Mijn verbond in acht neemt, dan zult u uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom zijn, want heel de aarde is van Mij. U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en **een heilig volk** zijn. Dit zijn de woorden die u tegen **de Israëlieten** moet spreken.'* (Ex. 19:6).

Er is maar één volk op aarde die de status van een heilig volk heeft gekregen en dat is het volk Israël. Ieder ander volk of iedere andere groep mensen die zichzelf een heilig volk gaat noemen, misbruikt de Schrift voor eigen standpunten. Dat kan nooit tot waarheid leiden.

Vijfmaal wordt dit tot het volk Israël in Deuteronomium gezegd.

*‘Want u bent **een heilig volk** voor de HEERE, uw God. De HEERE, uw God, heeft u uitgekozen uit alle volken op de aardbodem om voor Hem tot een volk te zijn dat Zijn persoonlijk eigendom is.’ (Deut. 7:6, 14:2).*

*‘U mag geen enkel kadaver eten. Aan de vreemdeling die binnen uw poorten is, mag u het geven om het te eten, of verkoop het aan een buitenlander. Want u bent **een heilig volk** voor de HEERE, uw God. U mag een bokje niet koken in de melk van zijn moeder.’ (Deut. 14:21).*

*‘En de HEERE heeft u heden verklaard dat u voor Hem een volk zult zijn dat Zijn persoonlijk eigendom is, zoals Hij tot u gesproken heeft, en dat u al Zijn geboden in acht moet nemen, en dat Hij u een plaats zal geven, hoog boven alle volken die Hij gemaakt heeft, tot lof, tot een naam en tot sieraad; en dat u **een heilig volk** zult zijn voor de HEERE, uw God, zoals Hij gesproken heeft.’ (Deut. 26:18, 19).*

*‘De HEERE zal u voor Zichzelf bevestigen tot **een heilig volk**, zoals Hij u gezworen heeft, als u de geboden van de HEERE, uw God, in acht neemt en in Zijn wegen gaat. En alle volken van de aarde zullen zien dat de Naam van de HEERE over u uitgeroepen is, en zij zullen voor u bevreesd zijn.’ (Deut. 28:9, 10).*

De reden waarom Israël een heilig volk wordt genoemd ligt in de HEERE Zelf. Hij is een heilig God en daarom is Zijn volk een heilig volk.

‘U moet heilig voor Mij zijn, want Ik, de HEERE, ben heilig. Ik heb u van de volken afgezonderd om van Mij te zijn.’ (Lev. 20:26).

Als we met deze informatie het boek Daniël openen, hoeven we ons niet al te lang af te vragen wie dit heilige volk is. De eerste keer dat we het tegenkomen is in Daniël 8:24.

*‘Aan het einde van hun koningschap, wanneer de afvalligen de maat hebben vol gemaakt, zal er een meedogenloze koning opstaan, bedreven in slinkse streken. Zijn kracht zal groot worden, maar niet door eigen kracht.¹⁴ Op wonderlijke wijze zal hij het verderf aanrichten, het zal hem gelukken, hij zal het doen. Machtigen zal hij te gronde richten, ook **het heilige volk**.’* (Dan. 8:24).

Deze koning, die de kracht van de draak heeft, zal oorlog voeren tegen de heiligen (Opb. 13:7). Daarom zijn deze heiligen ook het heilige volk van Daniël. Het heilige volk is Israël; het is Daniëls eigen volk. Daarom lezen we ook regelmatig van ‘uw volk’.

*‘Zeventig weken zijn er bepaald over **uw volk** en uw heilige stad’.* (Dan. 9:24).

*‘Ik ben gekomen om u inzicht te laten krijgen in wat **uw volk** in later tijd¹⁵ zal overkomen, want er is nog een visioen voor die dagen.’* (Dan. 10:14).

Wat Daniël zag ging over zijn volk, Israël. De dingen die hij zag waren bestemd voor de laatste dagen. Daarover gaat Openbaring. Daarom schrijf ik dit hoofdstuk ter vergelijking met Daniël. We hebben het al vaker gezien. Openbaring is niet te begrijpen zonder het oude testament. Het Boek is niet te begrijpen zonder de verklarende teksten van Daniël en de andere profeten.

Het heilige volk is niet alleen Daniëls volk, het is juist ook Gods volk. Ook zo spreekt Daniël over dit volk. In zijn gebed bijvoorbeeld:

‘Heere, laten toch Uw toorn en Uw grimmigheid zich afwenden van Uw stad Jeruzalem, Uw heilige berg, op grond van al Uw gerechtigheden, want om onze zonden en om de

¹⁴ Door de kracht van de draak? (Opb. 13:2),

¹⁵ Naar de voetnoot van de HSV zelf: ‘aan het einde van de dagen’.

*ongerechtigeden van onze vaders zijn Jeruzalem en **Uw volk** tot smaad geworden voor allen die ons omringen.’ (Dan. 9:16).*

*‘Heere, luister. Heere, vergeef. Heere, sla er acht op en doe het, wacht niet langer – omwille van Uzelf, mijn God. Over Uw stad en over **Uw volk** is immers Uw Naam uitgeroepen.’ (Dan. 9:19).*

Het is eenvoudig om nog veel meer teksten aan te halen. Het heilige volk zijn de heiligen. Het is Israël en dat is Daniëls volk en Gods volk. Over een ander volk kan het niet gaan in Daniël en daarmee ook niet in Openbaring.

Samenvattend

In dit hoofdstuk hebben we Daniël naast Openbaring gelegd en we hebben een paar overeenkomsten eruit gehaald. Ik geef ze hieronder weer in een tabelletje.

Openbaring		Daniël
Een tijd en tijden en een halve tijd (12:14)		Een tijd, tijden en een halve tijd (7:25)
Twaalfhonderdzesig dagen (11:3; 12:6)		Een vastgestelde tijd, vastgestelde tijden en een helft (12:7)
Weinig tijd (12:12)		
Tweeënveertig maanden (11:2; 13:5, 6)		
Heiligen (13:7)		Heilige volk (12:7)

Gedurende drieënhalf jaar is de regering van het eerste beest. Dat eerste beest vinden we ook in Daniël terug en dat maakt de overeenkomst die ik hierboven heb gegeven tussen de tijden en de heiligen juist zo sterk.

We zetten de vergelijking van Openbaring met Daniël daarom nog even voort.

Hoofdstuk 4

Het eerste beest in Daniël

In het vorige hoofdstuk hebben we op twee aspecten van de overeenkomsten gelet die er zijn tussen Daniël en Openbaring. We keken naar de tijden en naar de vervolging van het heilige volk. We gaan deze vergelijking voortzetten, maar we kijken nu iets dieper naar het beest dat uit de zee opkwam.

Johannes zag het eerste beest uit de zee opkomen (Opb. 13:1). Hij heeft ons een beschrijving gegeven van wat hij zag.

‘En ik zag uit de zee een beest opkomen, dat zeven koppen en tien horens had, en op zijn horens waren tien diademen, en op zijn koppen een godslasterlijke naam. En het beest dat ik zag, leek op een panter, en zijn poten waren als die van een beer, en zijn muil was als de muil van een leeuw.’ (Opb. 13:1, 2)

In de beschrijving van dit beest vinden we drie dieren terug die we kunnen herkennen, de panter, de beer en de leeuw. Dat zijn drie verscheurende roofdieren.

Daarnaast is in de beschrijving belangrijk dat dit beest zeven koppen en tien horens had en op die horens tien diademen.

Nu gaan we terug naar Daniël 7. In vers 25 van dat hoofdstuk hebben we al gelet op de uitdrukking ‘tijd, tijden en een halve tijd’. Deze drieënhalf jaar hebben iets te maken met de aanwezigheid van het beest op aarde.

Hoofdstuk 7 begint met de beschrijving van een droom die Daniël had.

‘Daniël nam het woord en zei: ’s Nachts in mijn visioen keek ik toe, en zie, de vier winden van de hemel zweepten de grote zee op, en

*vier grote dieren stegen op **uit de zee**, die van elkaar verschilden.'*
(Dan. 7:2, 3).

Johannes zag één beest uit de zee opkomen; Daniël vier dieren. In het vierde dier zien we veel punten van vergelijking met het eerste beest uit Johannes.

De eerste drie dieren die Daniël ziet, hebben elk de beschrijving van de dieren in zich die Johannes in het eerste beest zag.

De leeuw

*'Het eerste was als **een leeuw**, met vleugels van een arend. Ik keek toe totdat zijn vleugels uitgerukt werden. Het werd van de aarde opgeheven, het werd als een mens op zijn voeten gezet en het werd een mensenhart gegeven.'* (Dan. 7:4).

De beer

*'En zie, een ander dier, het tweede, leek op **een beer**. Het richtte zich op naar één kant. Het had drie ribben in zijn muil, tussen zijn tanden. Men zei het volgende tegen het dier. Sta op, eet veel vlees.* (Dan. 7:5).

Het luipaard

*'Daarna keek ik, en zie, er was nog een ander dier, als **een luipaard**. Het had vier vogelvleugels op zijn rug en het dier had vier koppen. En het werd heerschappij gegeven.'* (Dan. 7:6).

Elk van de drie dieren uit de beschrijving van Johannes komt apart terug in Daniël 7, in omgekeerde volgorde. Er zijn ook punten van verschil. Zo lezen we bij Johannes niet dat hij arendsvleugels en vogelvleugels zag.

Van het vierde dier dat Daniël zag geeft hij geen vergelijking van een beest dat we kennen.

Het vierde dier

‘Daarna keek ik toe in de nachtvisioenen, en zie, het vierde dier was schrikwekkend, gruwelijk, en uitzonderlijk sterk. Het had grote ijzeren tanden. Het at en verbrijzelde, en de rest vertrapte het met zijn poten. Het verschilde van al de dieren die ervóór geweest waren. En het had tien horens. Terwijl ik op de horens bleef letten, zie, een andere, kleine horens rees daartussen op. Drie van de eerdere horens werden voor hem uitgerukt. En zie, in die horens waren ogen als mensenogen en een mond vol grootspraak.’ (Dan. 7:7, 8).

Zeven koppen en tien horens

Dit vierde dier had tien horens. Dat komt overeen met het beest dat Johannes zag. Hoe zit het dan met de zeven koppen?

Johannes zag een beest met zeven koppen.

Daniël ziet in zijn droom vier beesten met gecombineerd ook zeven koppen. Van het eerste en het tweede wordt niets gezegd over het aantal koppen, maar het luipaard had er vier volgens de beschrijving. Van het vierde, meest verschrikkelijke beest, lezen we weer niets van het aantal koppen. Omdat Daniël het aantal koppen van het derde beest wel expliciet benoemt, ga ik ervan uit dat de andere drie beesten elk één kop hadden. Dat maakt samen zeven.

Het begint er wel heel sterk op te lijken dat Daniël en Johannes exact dezelfde werkelijkheid zagen, weliswaar beschreven in beelden die enerzijds enigszins van elkaar verschilden, maar anderzijds volledig in elkaar passen.

Lasterlijke taal en vervolging van de heiligen

We hebben nog niet voldoende de betekenis van het eerste beest in Openbaring bestudeerd om al te diep op nog meer vergelijkingen in te gaan. Ik noem er wel vast twee.

Uit de tien hoornen komt een andere hoorn op met ogen als mensenogen en een mond vol grootspraak. Ook deze kleine hoorn is dus een onderdeel van dit vierde beest. Hiervan is de Goddelijke uitleg

‘Woorden tegen de Allerhoogste zal hij spreken, de heiligen van de Allerhoogste zal hij te gronde richten. Hij zal erop uit zijn bepaalde tijden en de wet te veranderen, en zij zullen in zijn hand worden overgegeven voor een tijd, tijden en een halve tijd.’ (Dan. 7:25).

‘De woorden tegen de Allerhoogste’ samen met ‘een tijd, tijden en een halve tijd’ vinden we ook beschreven in de woorden van Johannes.

*‘En het werd een mond gegeven om **grote woorden** en **godslasteringen** te spreken, en het werd macht gegeven om dit **tweeënveertig maanden** lang te doen. En het opende zijn mond om **God te lasteren**, om Zijn Naam te lasteren en Zijn tent en hen die in de hemel wonen. (Opb. 13:5, 6).*

De heiligen van de Allerhoogste zijn het heilige volk Israël. Zij worden te gronde gericht door deze ‘kleine horen’. In de woorden van Openbaring lezen we dit als volgt terug.

*‘En het beest werd macht gegeven om **oorlog te voeren tegen de heiligen** en om hen te overwinnen, en hem werd macht gegeven over elke stam, taal en volk.’ (Opb. 13:7).*

Het is duidelijk dat we in de loop van onze studie in de Openbaring het boek Daniël niet moeten veronachtzamen en er keer op keer naar

terug moeten verwijzen. Hier zijn te duidelijk te veel overeenkomsten en verklaringen om die niet in onze studie te betrekken.

Hieronder staat een overzichtje van de overeenkomsten die we in dit hoofdstuk hebben bekeken.

Openbaring		Daniël
Uit de zee (13:1)		Uit de zee (7:3)
Leeuw (13:2)		Leeuw (7:4)
Beer (13:2)		Beer (7:5)
Panter of luipaard (13:2)		Luipaard (7:6)
Zeven koppen (13:1)		Zeven koppen (van de vier dieren gecombineerd) (7:4-7)
Tien horens (13:1)		Tien horens (7:7).
Grote woorden en godslasteringen (13:5, 6)		Woorden tegen de Allerhoogste (7:25)
Oorlog tegen de heiligen (13:7)		Te gronde richten van de heiligen van de Allerhoogste (7:25)

Hoofdstuk 5

De verklaring van het eerste beest

Tot nog toe hebben we niet veel meer gedaan dan naar de afkomst van het beest uit de zee te kijken, de beschrijving ervan te vergelijken met het boek Daniël en zijn invloed op het heilige volk. Ik heb het nog niet gehad over een verklaring van dit visioen van dit beest. Daar gaan we in dit hoofdstuk naar kijken.

Gods Woord geeft ons zelf namelijk een verklaring! Het is niets anders dan de Schrift lezen en daarvoor te buigen. Dat alleen al geeft zoveel licht. Het gaat pas goed fout als we menen dat we de verklaring die God van Zijn eigen Woord geeft nog verder moeten uitleggen. Daar zit dikwijls een groot probleem. Die bijna niet te bedwingen nieuwsgierigheid en niet tevreden kunnen zijn met wat ons wordt medegedeeld; terwijl dit juist voldoende zou moeten zijn.

Laten we eerst nog eens kijken naar de beschrijving van dit beest dat uit de zee opkomt.

‘En ik zag uit de zee een beest opkomen, dat zeven koppen en tien horens had, en op zijn horens waren tien diademen, en op zijn koppen een godslasterlijke naam. En het beest dat ik zag, leek op een panter, en zijn poten waren als die van een beer, en zijn muil was als een muil van een leeuw. En de draak gaf hem zijn kracht, zijn troon en grote macht. En ik zag een van zijn koppen als dodelijk gewond, maar zijn dodelijke wond werd genezen.’ (Opb. 13:1-3).

Nu kunnen we hier maar gelijk over gaan redeneren en dikwijls fantaseren, maar uiteindelijk leidt dat nergens toe. Het geeft alleen maar verklaringen die rusten op het gezag van mensen en die voor de doorsnee Bijbellezer oncontroleerbaar zijn. Dat kan nooit de bedoeling zijn. We kunnen de geschiedenisboeken induiken, we kunnen kijken naar de politieke ontwikkelingen van onze dagen, of naar alle

kerkelijke dwalingen en dan hopen wat punten van vergelijking te vinden met de zeven hoofden en de tien horens. We kunnen dit doen, maar dan zullen we in elk geval zien dat iemand die onafhankelijk van ons te werk gaat, tot geheel andere verklaringen en conclusies komt. Wie heeft er dan gelijk?

Zo gaat het ook dikwijls met de verklaringen, in het bijzonder van dit Bijbelboek. Dan ontstaan er groepen die de ene leer aanhangen en andere groepen die iets anders voor ogen hebben. En dan? Wat brengt ons dat? Waarheid? Goddelijk gezag? We komen hooguit tot: ik denk dat... Maar wat doet dat ertoe wat 'ik denk'? Een verklaring heeft pas waarde als zij Goddelijk gezag heeft.

Ons uitgangspunt is dat de Bijbel Gods Woord is. De Bijbel is dus absolute waarheid. Welk mens is er dus bij machte om het Woord te verklaren? Niemand toch? Gods Woord verklaart alleen zichzelf en daar moeten we naar zoeken. Diamant is zo hard, dat het alleen geslepen kan worden met diamant zelf. Het resultaat na bewerking is oogverblindend. Je begrijpt de vergelijking. Natuurlijk hoeven wij Gods Woord niet te 'bewerken' zoals een diamant, maar als we leren om Schrift met Schrift te vergelijken en de Waarheid en Goddelijke oorsprong van de Schrift gaan zien, ja, dan is het resultaat oogverblindend en heeft het invloed op onze harten.

Deze methode is onfeilbaar en controleerbaar voor iedereen. Let wel op wat ik zeg: de methode is onfeilbaar; niet degene die de methode toepast. Als je tot waarheid wilt komen en die zo dicht mogelijk wilt benaderen, zal je zelf de methode moeten toepassen en alles wat je leest moeten vergelijken met de Schrift. Alles wat uit de fantasie van mensen opkomt, of waar je een massa wetenschappelijke kennis voor nodig hebt, kan je rustig naast je neerleggen, hoe lang een traditie ook al staat. Waarheid is na te vorsen in de Bijbel en te controleren. Ik zeg niet dat dit je geen moeite en energie zal kosten, maar het is het waard.

In Openbaring 13 lezen we wel wat dit beest uitwerkt, maar niet wat dit zelf nu is of voorstelt. Uit Openbaring 13 zelf kunnen we dus geen verklaring geven. Daniël 7 helpt ons wel enigszins. Daar kom ik straks op terug, maar we blijven eerst wat dichterbij.

In hoofdstuk 17 van Openbaring lezen we van een ander gezicht. Ook hierin komt het beest weer voor. We zullen eerst de tekst die over dit gezicht gaat lezen.

‘En een van de zeven engelen die de zeven schalen hadden, kwam en sprak met mij en zei tegen mij: Kom, ik zal u het oordeel over de grote hoer laten zien, die aan vele wateren zit. Met haar hebben de koningen van de aarde hoererij bedreven, en de bewoners van de aarde zijn dronken geworden van de wijn van haar hoererij. En in de geest bracht hij mij weg naar een woestijn. En ik zag een vrouw zitten op een scharlakenrood beest, dat vol van godslasterlijke namen was, met zeven koppen en tien horens. En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en getooid met goud, edelgesteente en parels, en zij had een gouden drinkbeker in haar hand, vol van gruwelen en van onreinheid van haar hoererij. En op haar voorhoofd stond een naam geschreven: Geheimenis, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen der aarde. En ik zag dat de vrouw dronken was van het bloed van de heiligen, en van het bloed van de getuigen van Jezus. En ik was bovenmate verwonderd toen ik haar zag.’ (Opb. 17:1-6)

Johannes verwonderde zich bovenmate. Dit is een Hebraïsme, een grammaticale constructie die in het Hebreeuws veel voorkomt. Letterlijk staat er: ‘ik verwonderde met grote verwondering’.

Zijn verwondering ging over de vrouw en het beest. Het beest heeft zeven koppen en tien horens en is vol van godslasterlijke namen. Dat is een duidelijke vergelijking met het beest in Openbaring 13. De verklarende engel beschrijft het als het beest, dat was en niet is (Opb.

17:8) en wat uit de afgrond opkomt en naar het verderf gaat. Vergelijk Openbaring 19:20 hiermee.

‘En het beest werd gegrepen, en met hem de valse profeet, die in zijn tegenwoordigheid de tekenen gedaan had, waardoor hij hen misleid had die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld aanbeden hadden. Deze twee werden levend geworpen in de poel van vuur, die van zwavel brandt.’ (Opb. 19:20).

Het wijst allemaal in één richting. Openbaring 17 heeft het over het beest van Openbaring 13 dat uit de zee opkwam. In hoofdstuk 17 wordt ook de kleur gegeven: scharlakenrood (Opb. 17:3). Dat lijkt een verwijzing naar de vuurrode kleur van de draak waarvan het beest zijn kracht, zijn troon en grote macht ontving.

De verklaring van wat of wie dit beest voorstelt staat in de uitleg die de engel aan Johannes geeft. Daar hoeven we niets aan toe of af te doen. Daar zullen we het mee moeten doen.

‘Hier blijkt het verstand dat wijsheid heeft. De zeven koppen zijn zeven bergen, waarop de vrouw zit.’ (Opb. 17:9).

De zeven koppen van het beest zijn dus zeven bergen. We moeten nu niet de fout gaan maken om voor die zeven bergen ook weer iets anders te maken. De zeven koppen van het beest zijn het beeld. De zeven bergen zijn de werkelijkheid. We moeten denken aan letterlijke bergen. Dat is de Goddelijke verklaring.

Ja, zeg je misschien, een vrouw die op zeven bergen zit? Kan dat? Ja, dat kan; mits je de uitleg van de vrouw ook maar volgt. De vrouw stelt ook wat voor. De vrouw is ook een beeld. Het is niet een letterlijke vrouw. Johannes krijgt haar te zien als schrikwekkende verschijning. Dat komt omdat zij een gruwelijk kwaad moet voorstellen. Dat kwaad is een stad.

‘En de vrouw die u gezien hebt, is de grote stad, die koninklijke heerschappij voert over de koningen van de aarde.’ (Opb. 17:18).

Natuurlijk is er dan niets mis mee om vervolgens te vragen over welke stad dit dan gaat. Welke bergen zijn die zeven bergen? Wat is de naam van die grote stad, die voorgesteld wordt als een gruwelijke hoer. Daar ga ik nu niet te ver op in, omdat zij verder los staat van het beest. Maar in 17:5 heb je een richting waarin je moet zoeken.

‘En op haar voorhoofd stond een naam geschreven: Geheimenis, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen van de aarde.’ (Opb. 17:5).

Over de zeven koppen zegt Johannes nog meer.

‘Ook zijn het zeven koningen: vijf zijn er gevallen, een is er, de andere is nog niet gekomen, en wanneer hij komt moet hij een korte tijd blijven.’ (Opb. 17:10).

Dus de zeven koppen zijn tevens zeven koningen. Of die zeven koningen ook iets met de zeven bergen te maken hebben, staat er niet. Daar zullen we het verder dus niet over hebben. Die zeven koningen volgen in tijd op elkaar. Vijf zijn er ten tijde van de Openbaring al gevallen. De zesde is er. De zevende koning moet nog komen. Als hij gekomen zal zijn, moet hij een korte tijd blijven.

Het beest zelf is de achtste koning, dus degene die op de zeven voorgaande volgt.

‘En het beest dat was en niet is, is ook zelf de achtste. En hij is uit de zeven, en gaat naar het verderf.’ (Opb. 17:11).

Dit beest is de achtste koning. Hij regeert. Hij heeft heerschappij. Wie dat beest is weten we niet. Daar heeft de engel het niet over tegen

Johannes, maar we hebben al genoeg gelezen over deze persoon om hem te herkennen zodra hij verschijnt.

Tenslotte de tien hoornen. Ook zij krijgen een verklaring in dit hoofdstuk. Er wordt zelfs relatief veel aandacht aan hen besteed.

‘En de tien horens die u gezien hebt, zijn tien koningen, die het koningschap nog niet hebben ontvangen, maar die samen met het beest één uur koninklijke macht zullen ontvangen. Dezen zijn eensgezind en zij zullen hun macht en kracht aan het beest overdragen. Zij zullen oorlog voeren tegen het Lam, maar het Lam – want Heere der heren is Hij en Koning der koningen – zal hen overwinnen, en zij die samen met Hem zijn, geroepen, uitverkoren en gelovigen.’ (Opb. 17:12-14).

Ook hier is weinig onduidelijkheid over. Ook de tien horens zijn, net als de tien koppen, tien koningen. Alleen zijn deze tien koningen gelijktijdig met, niet voorafgaand aan, het beest, de achtste koning. Deze tien koningen doen in goddeloosheid niet onder voor het beest zelf. Zij voeren strijd tegen het Lam, maar worden door Hem overwonnen.

Er staat nog meer over deze tien horens.

‘En de tien horens die u op het beest zag, die zullen de hoer haten, en haar verwoest en naakt maken, en zullen haar vlees eten, en haar met vuur verbranden. Want God heeft het in hun hart gegeven om Zijn plan uit te voeren en dit eensgezind te doen en hun koningschap aan het beest te geven, totdat de woorden van God volbracht zijn.’

De tien koningen zullen de grote stad op de zeven bergen haten. Wat er aan de vrouw gebeurt is het einde van de stad. Ze wordt verwoest, geplunderd en haar inwoners worden vermoord.

Hiermee voeren zij Gods raad uit. Ze doen dit samen, eensgezind en naar het lijkt hebben zij de leiding hierin gegeven aan het beest, de achtste koning.

Over de verwoesting van de grote stad kan je ook lezen in Openbaring 18.

Ik vat hieronder nog even samen hetgeen Johannes zag en wat de verklaring ervan is volgens Openbaring zelf. Hierna zullen we nogmaals even kijken naar Daniël 7, vervolgens 2 Thessalonicenzen 2 bestuderen en tenslotte het einde van het beest beschouwen.

Samenvattend

Wat Johannes zag	De verklaring
Zeven koppen	Zeven bergen Zeven koningen, die elkaar opvolgen
De vrouw	De grote stad, die koninklijke heerschappij voert over de koningen der aarde
Het beest	De achtste koning Hij is uit de zeven Hij gaat naar het verderf
Tien horens	Tien koningen Gelijktijdig met het beest Strijden tegen het Lam Worden overwonnen door het Lam Haten de stad Verwoesten de stad

Hoofdstuk 6

De kleine horen

Nu we de betekenis van het beest in Openbaring hebben gezien, gaan we nog even terug naar Daniël 7 om te zien of we hier dezelfde overeenkomsten zien.

De vier dieren in Daniël zijn vier koninkrijken. Het koninkrijk van het vierde dier volgt op de andere drie.

‘Het vierde dier zal het vierde koninkrijk op aarde zijn, dat verschillen zal van al de andere koninkrijken. Het zal heel de aarde verslinden, het zal haar vertrappen en haar verbrijzelen.’ (Dan. 7:23).

Dit strookt niet met de zeven koninkrijken die aan het achtste koninkrijk van het beest vooraf gaan, maar het spreekt het ook niet tegen. Merk ook op dat het hier gaat om **koninkrijken**, terwijl Openbaring van de zeven hoofden spreekt als van zeven koningen. Daar zit een klein verschil.

We zagen bijvoorbeeld dat het derde beest, als een luipaard, vier hoofden had. Dat derde rijk kan dus heel goed vier koningen hebben; gelijktijdig of opvolgend. Elk ander beest in Daniël heeft ook een hoofd. Als dat ook koningen zijn, dan loopt het weer gelijk met Openbaring.

Het vierde beest in Daniël heeft tien horens. Deze horens worden weer uitgelegd als koningen, die uit dat vierde koninkrijk zullen opstaan.

‘En de tien horens duiden aan dat uit dat koninkrijk tien koningen zullen opstaan, en na hen zal een ander opstaan.’

Die ander, die na de tien koningen zal opstaan, is vergelijkbaar met het beest uit de zee van Openbaring. Dat hij na de tien koningen zal

opstaan, weerspreekt Openbaring niet. Daar lazén we van deze koningen feitelijk niets anders.

‘En de tien horens die u gezien hebt, zijn tien koningen, die het koningschap nog niet hebben ontvangen, maar die samen met het beest één uur koninklijke macht zullen ontvangen.’ (Opb. 17:12).

Kennelijk zijn dit tien koningen die er al voor het beest zijn, maar samen met de achtste koning, ‘macht als koningen’¹⁶ zullen ontvangen.

In zijn droom zag Daniël het volgende over het vierde beest en de tien horens.

*‘**Het verschilde** van al de dieren die ervoor geweest waren. En het had tien horens. Terwijl ik op de horens bleef letten, zie, een andere, kleine, horen rees daartussen op. **Drie van de andere horens** werden voor hem uitgerukt.’*

Dus de kleine horen groeide uit het beest, dat verschilde van al de dieren die ervoor geweest waren. Hiervan zegt de verklaring in Daniël:

*‘**Die zal verschillen** van die er eerder geweest waren. **Drie koningen** zal hij vernederen.’*

De kleine horen wordt hier duidelijk geïdentificeerd met het vierde beest zelf. In Openbaring zien we geen kleine horen tussen de tien koningen opkomen, maar is het het beest zelf dat wordt omschreven als de achtste koning. Feitelijk zien we ook hier weer niet anders. De kleine horen is als het beest zelf.

Van deze kleine horen lezen we nog meer.

¹⁶ Zo is het correcter vertaald door de SV.

‘En zie, in die horen waren mensenogen en een mond vol grootspraak.’¹⁷ (Dan. 7:8).

Dit wordt ook uitgelegd.

‘Woorden tegen de Allerhoogste zal hij spreken.’ (Dan. 7:25).

Dit vindt ook zijn parallel in het eerste beest in Openbaring.

‘En het werd een mond gegeven om grote woorden en godslasteringen te spreken, en het werd macht gegeven om dit tweeënveertig maanden lang te doen. En het opende zijn mond om God te lasteren, om Zijn Naam te lasteren en Zijn tent en hen die in de hemel wonen.’ (Opb. 13:5, 6).

De vergelijking in beide Bijbelboeken die hierop volgt hebben we al getrokken: de vervolging van de heiligen (Opb. 13:7) en de heiligen van de Allerhoogste (Dan. 7:25). Door zowel Daniël als Johannes worden de lastering van de Allerhoogste en de vervolging van de heiligen van de Allerhoogste in één adem genoemd. Ook hierin identificeert God Zich met Zijn eigen volk. Een aanval op Hem gaat samen met een aanval op Zijn volk en andersom.

¹⁷ ‘Een mond , grote dingen, sprekende.’

Hoofdstuk 8

De mens der zonde

In dit hoofdstuk bespreken we een niet zo heel gemakkelijk hoofdstuk. Wel een hoofdstuk dat heel dichtbij Openbaring 12 en 13 ligt en ons ook iets laat zien van de tijd van het einde en het beest uit de zee. Dat hoofdstuk is 2 Thessalonicenzen 2.

Paulus waarschuwt zijn lezers in dat gedeelte om niet te snel aan het wankelen gebracht te worden door allerlei onware geruchten aangaande de komst van Christus. Menigeen in de gemeente was aan het wankelen gebracht. Schrik had hen bevangen. We kunnen ons zo goed voorstellen wat een overspannen sfeer er hing als de broeders en zusters samenkwamen in de gemeente. Er waren uitingen van de geest (niet van de Heilige Geest), er werden profetische woorden gesproken (door valse profeten) en zelfs werden er kennelijk brieven ontvangen als door Paulus zelf geschreven. Als door één mond getuigden al deze dingen dat de dag des Heeren was aangebroken. Het is niet vreemd dat dit onrust bij de jonggelovigen had teweeggebracht.

We lezen dit in de eerste verzen van het tweede hoofdstuk.

‘En wij vragen u dringend, broeders, met betrekking tot de komst van onze Heere Jezus Christus en onze vereniging met Hem, dat u niet snel aan het wankelen wordt gebracht of verschrikt, niet door een uiting van de geest, niet door een woord, en ook niet door een brief die van ons afkomstig zou zijn, alsof de dag van Christus al aangebroken zou zijn.’ (2 Thes. 2:1, 2).

In deze brief wil Paulus hen tot rust en standvastigheid manen in hetgeen zij van hem geleerd hebben. Hij herinnert hen er ten eerste aan dat de dag des Heeren niet eerder zal komen dan wanneer de afval zal gekomen zijn, en de mens van de wetteloosheid, de zoon van het verderf, geopenbaard zal zijn. (2 Thes. 2:3, 4). Daar voegt hij dan

meteen aan toe: dit hadden jullie kunnen weten. Ik heb jullie dit verteld.

‘Herinnert u zich deze dingen niet dat ik u deze dingen zei, toen ik nog bij u was?’ (2 Thes. 2:5).

En hij vermaant hen in vers 15 nogmaals om de rechte leer, door hem verkondigd, niet te verlaten, maar vast te staan in de inzettingen die zij van hem geleerd hadden.

‘Sta dan vast, broeders, en houd u aan de overleveringen waarin u onderwezen bent door ons woord of door onze brief.’ (2 Thes. 2:15).

De mens van de wetteloosheid

Vers 3 en 4 van dit hoofdstuk zijn nog vrij duidelijk.

‘Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden. Want die dag komt niet, tenzij eerst de afval gekomen is en de mens van de wetteloosheid, de zoon van het verderf geopenbaard is, de tegenstander, die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zoals hij als God in de tempel van God gaat zitten en zichzelf als God voordoet.’ (2 Thes 2:3, 4).

De woorden ‘de zoon van het verderf’ vinden we bijvoorbeeld terug in Johannes 17:12. Daar gaat het over de verrader Judas. En al hoeft de komende mens van de wetteloosheid niet letterlijk Judas te zijn, het zegt ons voldoende over het verraderlijke karakter van deze toekomstige verschrikking.

Het vierde vers verwijst onder andere naar Daniël 11:36.

‘Die koning zal handelen naar eigen goeddunken. Hij zal zich verheffen en zich groot maken boven elke god. Hij zal tegen de God der goden wonderlijke dingen spreken. Hij zal voorspoedig

zijn tot de gramschap voltrokken is. Want wat vast besloten is, zal gebeuren.' (Dan. 11:36).

Het is satans voortdurende doel om God van de troon te stoten en zo veel mogelijk mensen met zich in het verderf te storten en Gods volk Israël van de aardbodem weg te vagen. Tijdens de grote verdrukking zal hij door middel van het beest uit de zee de scepter zwaaien. Hij, de mens van de wetteloosheid, zal zich zelfs voordoen als God. De woorden 'hij zal voorspoedig zijn' zijn onheilspellend. Velen, zeer velen zullen het geloven. Velen die door zijn bedrieglijke karakter verleid zijn geworden zullen hem aanvaarden als de Christus. Gelukkig staat het woordje 'tot' erachter: tot de gramschap voltrokken is.

Weerhouder

Hoe zit het nu echter met de verzen 6 tot en met 8. Die lijken wel een onoplosbare moeilijkheid.

'En u weet wat hem nu weerhoudt, opdat hij op zijn eigen tijd geopenbaard wordt. Want het geheimenis van de wetteloosheid is al werkzaam. Alleen is er iemand die hem nu weerhoudt, totdat hij uit het midden verdwenen is. En dan zal de wetteloze geopenbaard worden. De Heere zal hem verteren door de Geest van Zijn mond en hem tenietdoen door de verschijning bij Zijn komst.' (2 Thes. 2:6-8).

Het thema is nog steeds hetzelfde als in de voorgaande verzen. Het gaat over de komst van de wetteloze. De wetteloze in vers 8 lijkt mij dezelfde toe als de mens van de wetteloosheid en de zoon van het verderf in vers 3. Zijn einde zoals dat hier beschreven staat vinden we ook in Jesaja 11:4.

'Hij zal de armen recht doen in gerechtigheid en de zachtmoedigen van het land zal Hij met rechtvaardigheid vonnissen. Maar Hij zal de aarde slaan met de roede van Zijn

mond en met de adem van Zijn lippen zal Hij de goddeloze doden.'
(Jes. 11:4).

Let hier op het meervoud in 'de armen' en 'de zachtmoedigen' en het enkelvoud van 'de goddeloze'. Jesaja lijkt hier te verwijzen naar een individu, niet naar de goddelozen als collectief. Het gaat hier over een persoon: DE goddeloze.

Zijn einde vinden we eveneens in Openbaring 19:20.

'En het beest werd gegrepen, en met hem de valse profeet, die in zijn tegenwoordigheid de tekenen gedaan had, waardoor hij hen misleid had die het merkteken ontvangen hadden en die zijn beeld aanbeden hadden. Deze twee werden levend geworpen in de poel van vuur, die van zwavel brandt.'

Hoe lezen we nu echter de verzen 6 en 7? Het kernwoord is daar duidelijk 'weerhouden'. Maar wat weerhoudt wie of wat? Daar kunnen we ons niet zomaar vanaf maken.

Weerhouden

Een goede verklaring van dit tekstgedeelte draait onder andere om de juiste interpretatie van het woord 'weerhouden'. Indien we alle plaatsen opzoeken waar dit woord in de grondtekst voor komt, dan krijgen we al gauw de juiste indruk van de betekenis ervan.¹⁸ 'Vasthouden' of 'behouden' in de zin van 'bewaren, gevangen houden, bij zich houden' is de betekenis die we in al deze teksten tegenkomen.

¹⁸ Mattheüs 21:38 (houden); Lukas 4:42 (hielden op, SV); Lukas 8:15 (vasthouden); Lukas 14:9 (in te nemen); Johannes 5:4 (bevangen, SV); Handelingen 27:40 (hielden); Romeinen 1:18 (onderdrukken); Romeinen 7:6 (vastgebonden); 1 Korinthe 7:30 (bezitten); 1 Korinthe 11:2 (vasthoudt); 1 Korinthe 15:2 (vasthoudt); 2 Korinthe 6:10 (bezitten); 1 Thessalonicenzen 5:21 (behoud); 2 Thessalonicenzen 2:6, weerhoudt; 2 Thessalonicenzen 2:7, weerhoudt; Filemon 1:13 (houden); Hebreeën 3:6 (vasthouden); Hebreeën 3:14 (vasthouden); Hebreeën 10:23 (vasthouden).

‘En u weet wat hem nu weerhoudt, opdat hij op zijn eigen tijd geopenbaard wordt.’ (2 Thes. 2:6).

Het woordje ‘hem’ staat niet in de grondtekst; het is dus ‘wat nu weerhoudt’, maar bij ‘wederhouden’ hoort een lijdend voorwerp. Dus ‘hem’, d.w.z. de wetteloze, de zoon van het verderf, is hier correct toegevoegd.

‘Wat’ is onzijdig. We moeten niet aan een persoon denken die hem weerhoudt, maar eerder aan een plaats. We hebben uitgebreid stilgestaan bij de plaats waar het eerste beest vandaan komt. Het wordt genoemd ‘het beest dat uit de afgrond opkomt’ (Opb.11:7). Die afgrond is de *abussos*. Die *abussos* is een plaats die afgesloten en geopend kan worden. Het beest komt niet eerder uit die *abussos* dan nadat hij is opengemaakt. Tot die tijd wordt hij daar vastgehouden. ‘U weet wat hem nu weerhoudt’: het is de *abussos*. Die houdt hem vast ‘opdat hij op zijn eigen tijd geopenbaard wordt.’ Hij heeft een eigen tijd, voor hem bestemd. Die tijd zal hij moeten afwachten.

Totdat hij uit het midden verdwenen is

‘Want het geheimenis van de wetteloosheid is al werkzaam. Alleen is er iemand die hem nu weerhoudt, totdat hij uit het midden verdwenen is.’ (2 Thes. 2:7).

De grondtekst is hier moeilijk om te zetten naar een goede en letterlijke vertaling. Woord voor woord is het in het Grieks:

‘slechts de vasthoudende totdat hij uit het midden worde’.

De zin van deze tekst lijkt mij: ‘hij houdt slechts vast, totdat hij uit het midden weggedaan wordt’. Dat roept de volgende vragen op.

Wie is ‘hij’?

Wat houdt hij vast?

Wie wordt uit het midden weggedaan?
Wat is dat midden? Het midden waarvan?

In het eerste deel van vers 7 gaat het over 'het geheimenis van de wetteloosheid', die al werkzaam is. Achter iets dat werkt zit een persoonlijkheid. Als dat de satan is, dan is het logisch dat hij ook degene is die het onderwerp is van het tweede deel van dit vers. Hij houdt vast. Hij houdt vast, totdat hij uit het midden wordt weggedaan.

Bij dat laatste is het logisch dat we als vanzelf vanuit de aarde denken. Dan zou er iets uit het midden van de aarde moeten worden weggedaan, of uit het midden van de bewoners daarvan. Maar dat hoeft helemaal niet.

Wat houdt satan vast? Het is zijn plaats in de hemelen.

'Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten.' (Ef. 6:12).

De hemelen, of de hemelse gewesten, is de plaats waar de satan nog steeds zijn plaats heeft, waar de verborgenheid der ongerechtigheid wordt uitgedacht en uitgewerkt, en waaraan hij vasthoudt. Dat kunnen we al weten sinds het boek Job geschreven is.¹⁹

Dat is echter niet de plaats waar hij zal kunnen blijven.

*'Toen brak er oorlog uit in de hemel: Michaël en zijn engelen voerden oorlog tegen de draak, ook de draak en zijn engelen voerden oorlog. Maar zij waren niet sterk genoeg, en hun plaats werd **in de hemel niet meer gevonden**. En de grote draak werd neergeworpen, namelijk de oude slang, die duivel en satan genoemd wordt, die de hele wereld misleidt. Hij werd*

¹⁹ Zie bijvoorbeeld Job 1:6 en 2:1.

*neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen. En ik hoorde een luide stem in de hemel zeggen: Nu is gekomen de zaligheid, de kracht en het koninkrijk van onze God en de macht van Zijn Christus, want de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht aanklaagde voor onze God, is neergeworpen. En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot in de dood. Daarom, verblijd u, hemelen en u die daarin woont! Wee hun die de aarde en de zee bewonen, want **de duivel is naar beneden gekomen**, naar u toe, in grote woede, omdat hij weet dat hij nog maar weinig tijd heeft.’ (Opb. 12:7-12).*

Spreekt deze Schriftplaats niet voor zich? De draak, de satan, moet van woonplaats verwisselen. Hij wordt uitgeworpen uit de hemelen. De hemelen worden opgeroepen zich hierover te verblijden. Maar o wee, de aarde, of het land en degenen die er wonen! De satan is tot hen afgekomen, en weet dat hij een kleine tijd heeft. Uit het vervolg blijkt dan ook dat dan onmiddellijk de strijd tegen de vrouw (Israël) losbarst, tegen het overblijfsel, dat de geboden van God bewaart en het getuigenis van Jezus heeft.

De satan wilde zijn plaats in de hemelen niet kwijt. Hij wilde er zijn macht vergroten. Anders had hij ook geen strijd hoeven te voeren. Hij houdt vast aan zijn plaats in de hemelen. Totdat hij er uit het midden wordt weggedaan.

En als hij uit het midden is weggedaan, wordt de wetteloze geopenbaard, op zijn eigen tijd.

Hoofdstuk 9

Tot slot

Moeten we dit allemaal weten en onderzoeken? Het antwoord daarop is niet aan jezelf. In de gemeente van de Thessalonicenzen was een grote liefde tot Christus, maar ook veel verwarring aangaande Zijn komst. Die verwarring gaf aanleiding tot misstanden en een levenswandel niet overeenkomstig het Woord. Wij staan niet boven de Thessalonicenzen; onderwijs aangaande deze dingen is ook voor ons hard nodig. Ook wij moeten waakzaam blijven en niet alles klakkeloos aannemen wat tot ons komt, nee, ook niet de woorden en gedachten van deze studie. Als Bereërs dienen we samen te komen en dagelijks de Schriften te onderzoeken, of deze dingen zo zijn. (Hand. 17:11).

Waarom staat alles er zo onduidelijk? Waarom moeten we soms zo diep graven om de betekenis van bepaalde Schriftgedeelten te begrijpen? Zonder de aanvullende informatie die het Bijbelboek Openbaring ons geeft zou 2 Thessalonicenzen toch altijd gissen zijn gebleven?

Ook dat zijn legitieme vragen en goed om nog even op in te gaan. Paulus schreef zijn brief aan mensen die precies wisten waar hij het over had. Hij had onder hen gepreekt en wat hij nu doet is niets meer dan hen in gedachtenis brengen waar hij het met hen over had gehad.

‘Herinnert u zich niet dat ik u deze dingen zei, toen ik nog bij u was?’ (2 Thes. 2:5).

Het zou zelfs misschien beledigend zijn geweest als Paulus alles waarover hij gepreekt had, nog eens heel gedetailleerd zou vertellen; alsof de Thessalonicenzen niets onthouden hadden. Daarom lijkt het er voor ons allemaal zo cryptisch te staan.

Als de gemeenten de waarheid hadden doorgegeven, onvermengd met en niet verbasterd door allerlei tradities, zou er nu niets aan de

hand geweest zijn. Maar in de loop der eeuwen is deze kennis om wat voor reden dan ook verloren gegaan. De schuld ligt niet bij onduidelijkheid aan Paulus' kant en natuurlijk ook niet aan Gods kant. Het is de mens met zijn verduisterd verstand en zijn natuurlijke neiging om Gods woorden te verduisteren en te verdraaien, die ervoor heeft gezorgd dat de uitleg van bepaalde Schriftgedeelten verloren is gegaan.

Maar God laat ons niet in het duister. Hij heeft ons aanvullende Schriftgedeelten gegeven, en als we onder Zijn leiding, biddend Schrift met Schrift vergelijken, geeft Hij het ons Zijn Waarheid te doorgronden. Hij heeft ons niet afhankelijk gemaakt van de wijsheid van deze wereld. Gods Woord verklaart Zichzelf. En als we op dat principe blijven staan, in het vaste vertrouwen dat Hij het ons alles zal verklaren, zullen we niet beschaamd uitkomen.

